**Stadskerk Nijmegen (OCP), 14 mei 2026, Hemelvaart, veertigste dag na Pasen; voorganger: ds. Henk Gols (PKN)**

**[Eerste lezing: Daniël 7, 9-10, 13-14 ]** (Nieuwe Bijbelvertaling)
9 Ik zag dat er tronen werden neergezet en dat er een oude wijze plaatsnam. Zijn kleed was wit als sneeuw, zijn hoofdhaar als zuivere wol. Zijn troon bestond uit vuurvlammen, de wielen uit laaiend vuur. 10 Een rivier van vuur welde op en stroomde voor Hem uit. Duizend maal duizenden dienden Hem, tienduizend maal tienduizenden stonden voor Hem. Het hof nam plaats en de boeken werden geopend. […]
13 In mijn nachtelijk visioen zag ik dat er met de wolken van de hemel iemand kwam die eruitzag als een mens. Hij naderde de oude wijze en werd voor Hem geleid. 14 Hem werden macht, eer en het koningschap verleend, en alle volken en naties, welke taal zij ook spraken, dienden hem. Zijn heerschappij was een eeuwige heerschappij, die nooit ten einde zou komen, zijn koningschap zou nooit te gronde gaan.

**[Epistel: Hebreeën 10, 19-25]** (Nieuwe Bijbelvertaling)
19 Broeders en zusters, dankzij het bloed van Jezus kunnen we zonder schroom het heiligdom binnengaan. 20 Hij heeft voor ons met zijn lichaam, door het voorhangsel heen, een nieuwe, levende weg gebaand, 21 en doet nu als hogepriester dienst in het huis van God. 22 Laten we God dan naderen met een oprecht hart en een vast geloof, nu ons geweten gereinigd is door de besprenkeling van ons hart, en ons lichaam met zuiver water is gewassen. 23 Laten we zonder te wankelen datgene blijven belijden waarop we hopen, want Hij die de belofte heeft gedaan is trouw. 24 Laten we op elkaar letten en elkaar aansporen tot liefde en goede daden, 25 en in plaats van weg te blijven van onze samenkomsten, zoals sommigen doen, elkaar juist bemoedigen, en dat des te meer naarmate u de dag van zijn komst ziet naderen.

**[Evangelie: Lucas 24, 49-53]** (Nieuwe Bijbelvertaling)
49 Ik zend jullie wat mijn Vader heeft beloofd. Blijf in de stad tot jullie met kracht uit de hemel zijn bekleed.’
50 Hij nam hen mee de stad uit, tot bij Betanië. Daar hief Hij zijn handen op en zegende hen. 51 En terwijl Hij hen zegende, ging Hij van hen heen en werd opgenomen in de hemel. 52 Ze aanbaden Hem en keerden in grote vreugde terug naar Jeruzalem. 53 Ze waren voortdurend in de tempel, waar ze God loofden.

**[overweging:]**
Afscheid nemen hoort bij het leven. Je hebt het samen goed gehad. Of ook wel moeilijk. Maar nu moet je gaan. Een laatste omhelzing op het perron, zwaaien door het raam, de trein vertrekt. Of: je moeder sterft vlak voordat je arriveert. Ze is al weg als je haar huis betreedt. Soms kan het nog: een paar laatste woorden, een laatste knuffel. Maar velen in deze wereld verliezen hun liefste zonder groet. Je man opgepakt door de ICE-politie, je kind omgekomen bij het zoveelste bombardement.

Waar is zij nu? Waarheen is hij verdwenen?

De brief aan de Hebreeën is geschreven in een tijd van vervolging. Wie de auteur is weten we niet. De brief — meer een tractaat — lijkt bestemd voor een kring van joodse lezers die Jezus als messias beleden. Maar Jezus was er niet meer. In de brief aan de Hebreeën staat dat hij doodsbang was geweest en door veel lijden was heen gegaan. Ook het leven van de lezers van de brief aan de Hebreeën stond onder druk. Ze beleefden dat Jezus' lijden en hun eigen lijden op de een of andere manier met elkaar verband hielden.

Zoals ook de ene bijzondere mensenzoon in de lezing uit het boek Daniël de representant is van een heel volk dat vervolgd wordt. In die ene ligt het lijden van de velen ingebed. In het boek Daniël wordt in een nachtelijk visioen die mensenzoon die met en namens allen geleden heeft, opgetild naar God. Hij mag naderen tot de Allerhoogste. De diep vernederde wordt met koninklijke allure bekleed.

Ook in de brief aan de Hebreeën wordt beseft dat Jezus' lijden en dood iets zegt over het lijden van de velen. In zijn stukgaan neemt hij alles mee wat in de wereld stukgaat. Ook wat er in onszelf bij elk afscheid weer stukgaat.

Alles was stukgaat… Het lijkt erop dat de brief aan de Hebreeën is geschreven aan het eind van de eerste eeuw, als Jeruzalem en de joodse tempel zijn verwoest. Het hart van eredienst, het geestelijk oriëntatiepunt, bestaat niet meer. Wat mensen heilig was, het is weg. Is er bij alles wat verdwijnt, is er bij alle afscheid, ook iets dat duurt? Mensen kunnen dood en gebouwen kunnen worden verwoest, maar is er alsjeblieft ook iets blijvends, ergens? Zoals juist ook in barre tijden hoe dan ook geloof en hoop en liefde onuitroeibaar blijken en in breekbare mensen steeds opnieuw gestalte krijgen. Bij alles wat voorbijgaat stukbreek is er toch ook dat duurzame, dat zich in woorden en daden van mensen concreet uit blijft drukken?

In de heilige Wet staat geschreven dat Mozes het tentheiligdom in de woestijn, de tabernakel, maakte naar het model dat God hem had getoond. De heilige tent hierbeneden wordt voorgesteld als een kopie van een hemels origineel. De kopie kan verloren gaan, maar het origineel blijft.

De verplaatsbare tent werd vervangen door het gestolde gebouw van de tempel. Toen de tempel in het jaar 70 werd verwoest, hield ook het ritueel van de eredienst op, de ingewikkelde offercultus, die de weg naar God moest openhouden. Het joodse geloof moest zichzelf opnieuw uitvinden. Zo ontstond het rabbijnse jodendom: een geloof zonder tempel, zonder offercultus. Maar de joden die in Jezus geloofden, beleden dat de offercultus van tabernakel en tempel wel degelijk doorging, maar op een hoger niveau. In de brief aan de Hebreeën wordt gezegd dat Jezus door lijden en dood de hemelse tabernakel is binnengegaan. Dat hij als een hogepriester in het hemelse heiligdom het offer opdroeg. Het offer namelijk van zijn eigen leven. Een bloedig offer, omdat hij als martelaar gestorven was. In dat offer van zijn eigen leven zou hij alle menselijke pijn hebben meegenomen. In zijn

bloed alle onschuldig bloed dat toen en nu vergoten wordt op aarde. Met dat offer zou Jezus zijn binnengegaan tot in de meest heilige plek van de hemelse tabernakel. Het bijzondere van de brief aan de Hebreeën is dat daarin Jezus' leven en sterven beschreven wordt als één grote hogepriesterlijke dienst ten behoeve van ons mensen. Voor hem schoof het gordijn dat de allerheiligste plek afschermde, opzij. En dat gordijn gaat sindsdien niet meer dicht, nooit meer. De toegang tot het meest heilige, de toegang tot God ligt open. Jezus heeft als martelaar, nee als hogepriester, voor allen de weg naar God toe gebaand, eens en voorgoed.

De brief aan de Hebreeën is geschreven te midden van de puinhopen, bij veel vervolging. Er wordt op mensen, gejaagd. Steeds opnieuw moeten mensen onherroepelijk afscheid nemen van elkaar en van al wat hun lief is. Niets is hier blijvend.

Maar kan de tempel die in puin ligt niet ooit weer worden opgebouwd? Kunnen we hetzelfde niet toch nog een keer proberen? Nee, zegt de brief aan de Hebreeën. De tempel moet niet weer worden opgebouwd. We gaan niet hetzelfde nog een keer doen. We gaan niet opnieuw een complexe offercultus optuigen. Want nooit meer hoeft er geofferd te worden. Geen mens en geen dier hoeft ooit meer te worden opgeofferd aan welk hoger belang ook. Immers het offer van de lijdende en stervende Jezus is eens en voor al genoeg. In zijn offer wordt al ons eigen leed, het menselijk verdriet, het menselijk tekort opgetild naar God.

Voor de brief aan de Hebreeën valt Hemelvaart eigenlijk op Goede Vrijdag, als Jezus met zijn martelaarsbloed, met zijn geschonden lijf, het hemelse heiligdom binnengaat en alles verzoent, alles goed maakt. Zó goed dat mensen zich voortaan zonder enige schroom met elkaar kunnen verzoenen. Verzoening is nu een pakket dat klaarligt in de hemel om op aarde te worden uitgepakt.

Wat is de hemel? Je zou kunnen zeggen: de hemel is de dieptelaag van het bestaan. We kunnen oppervlakkig leven. We kunnen egoïstisch leven. We kunnen dingen en elkaar kapotmaken. Maar de hemel is een blijvende andere mogelijkheid die boven en onder aanwezig is. Waaruit wij dagelijks kunnen putten. Waaruit wij, ook als de omstandigheden tegen zitten, geloof en hoop en liefde kunnen putten. Ook als een wereld in elkaar stort. Ook als we wéér afscheid moeten nemen.

Aan de hemel raken wij een beetje als wij samenkomen. 'Je moet je onderlinge bijeenkomsten niet verzuimen', zegt de brief aan de Hebreeën. Want daar vieren en beleven we dat het leven niet is: ieder voor zich. In ons samenkomen ontstaat een nieuw samen. Samen komen we de dieptelaag die hemel heet op het spoor. Samen leren wij putten we uit een eeuwige bron. Samen drinken wij uit de beker van Jezus' lijden, die toegang geeft tot God. Samen drinken wij uit de beker van vrede en verzoening, die ons inspireert om lief te hebben en goede dingen te doen.

Als Jezus ten hemel is opgenomen, blijft dat samen. Al tweeduizend jaar hebben mensen in zijn naam elkaar telkens opgezocht en elkaar wakker gehouden en de hoop gaande gehouden tegen allerlei vormen van haat en terreur en schending in. Samen.

Afscheid nemen — het blijft lastig. Het evangelie van Lucas toont ons een laatste glimp van Jezus. Jezus wordt opgeheven naar de dimensie die hemel heet. Jezus wordt ten enenmale niet in het verleden bijgezet, hij is voortaan een en al belofte. Alsof we hem niet achter maar altijd vóór ons hebben. Niet als iemand die geweest is maar als een die komt. Wij hebben hem altijd tegoed.

Een laatste glimp zien we. Een zegenende Jezus zien wij. Ons aangevochten en problematische, ons eenzame leven heeft zijn zegen. Als zegen het laatste is, dan kunnen we verder. Dan wordt de leegte die ontstaat ruimte die zich vult met vrede. En met vreugde. Want kijk, de leerlingen van Jezus keren van de plek van het afscheid met vreugde terug naar Jeruzalem, waar ze op hun beurt aan het zegenen slaan. Waar ze al vierend God zegenen. Nog even kan dat in de tempel. Straks is die tempel er niet meer. Wij moeten immers steeds weer afscheid nemen. Maar met vreugde. Want alles ligt naar voren open. Door hem, de levende, die met de Vader en de Geest gezegend zij in eeuwigheid.

***Henk Gols, henkgols@planet.nl***